

Rigsombudsmanden i Grønland

Nuuk, 27. maj 2024

Orientering nr. 9/2024

Ny fiskerilov vedtaget

Torsdag den 16. maj 2024 vedtog et flertal i Inatsisartut forslaget til en ny fiskerilov. ”Efter lovforslagets vedtagelse bliver der skabt mere frihed til fiskerne for at værdiforøge deres fangst og mulighed for at få moderniseret deres redskaber”, udtalte Naalakkersuisoq for Fiskeri og Fangst, Kim Kielsen, i en pressemeddelelse udsendt af Naalakkersuisut den 16. maj 2024. Det var et flertal bestående af koalitionspartierne, der vedtog det omdiskuterede lovforslag.

Uenigheden, både i Inatsisartut og i den offentlige debat, har bl.a. omhandlet konsekvenserne af lovforslagets kvotelofter, Royal Greenland A/S' særstatus som selvstyrejet selskab, tilknytningskrav til kvoteejere og investorer, udnyttelseskrav og bæredygtighedsprincipper for fastsættelsen af TAC (Total Allowable Catch). De private selskaber og oppositionen har udtrykt bekymring for, at loven vil medføre fabrikslukninger og færre arbejdspladser i fiskeriet.

I forbindelse med udvalgsbehandlinger blev der fremsat ændringsforslag om regulering af offentligt ejede selskabers kvoteandel i rejefiskeriet, for således både at tage hensyn til konkurrencevilkår og samfundspligtige opgaver. Derudover blev dispensationsmuligheden for udenlandsk ejerskab fjernet, udnyttelsespligten nedjusteret og minimumslandingspligten opjusteret. Naalakkersuisut blev desuden pålagt at sikre finansiering til de fiskere, der i dag har gæld hos private fiskerivirksomheder, samt at holde fiskefabrikken i Aasiaat åben.

Formanden for Naalakkersuisut sætter sin deltagelse i det nordiske samarbejde på pause

Formand for Naalakkersuisut, Múte Bourup Egede offentliggjorde den 7. maj 2024 et åbent brev til det svenske formandskab for Nordisk Ministerråd. I brevet meddelte han, at han som regeringsleder i Grønland ville sætte sit politiske samarbejde på regeringsniveau i Nordisk Råd på pause. ”Jeg vil selv sagt overveje beslutningen om midlertidigt stop for samarbejdet såfremt Nordisk Ministerråds Formandskab samt Nordisk Råds Præsidium genovervejer og accepterer at Grønland deltager på lige vilkår med de andre medlemslande om alle emner – også udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitiske emner – i alle fora under Nordisk Råd samt at Nordisk Råd klart tilkendegiver, at der arbejdes aktivt for at fjerne de formelle hindringer for et fuldgældigt medlemskab for Grønland og andre selvstyrende områder i forbindelse med revisionen af Helsingforsaftalen”, skrev Múte Bourup Egede i brevet.

Udmeldingen kom i forlængelse af, at det svenske formandskab havde meddelt, at Færøerne, Grønland og Åland ikke ville blive inviteret til at deltage i de nordiske regeringslederes uformelle sommermøde den 13. maj 2024. Ifølge Múte Bourup Egede havde det svenske formandskab bl.a. begrundet beslutningen med, at man på sommermødet udelukkende skulle drøfte udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik.

Bæredygtighed og unge i fokus på erhvervskonferencen Future Greenland

Den 9. udgave af Grønlands største erhvervskonference, Future Greenland, havde i dagene 13.-14. maj 2024 fokus på bæredygtighed. Som optakt til selve konferencen samlede arrangøren, Grønlands Erhverv, unge fra hele landet til en konferencedag – Future of Greenland – om bæredygtighed og civilsamfundets rolle i samfundsudviklingen. Tre unge holdt også oplæg ved hovedkonferencen, hvor erhvervsfolk, politikere og embedsfolk fra hele Grønland samt Danmark, Canada, Storbritannien og USA var samlet i kulturhuset Katuaq i Nuuk. Konferencen havde fokus på bæredygtighed på tværs af klima, miljø, økonomi og sociale forhold.

Fire politikere forlader Siumut

Utilfredshed med Siumuts arbejde i kommunalpolitikken i Kommune Qeqertalik og manglende lydhørhed overfor kritikken af den nye fiskerilov har fået to tidligere borgmestre, Otto Jeremiassen og Enok Sandgreen, til at forlade partiet. *”Vi mener ikke, at det er naturligt at prøve at fyre borgmesteren og forfølge embedsmænd, bare fordi vi er i oppositionen”*...”Flere bosteder i Kommune Qeqertalik har ytret deres utilfredshed om forslaget til fiskerilov. De har råbt om mulige konsekvenser. Mens det sker, har siumutgruppen kigget den anden vej”, udtalte de til Sermitsiaq den 7. maj 2024. Tidligere Naalakkersuisoq for Fiskeri og Fangst Jens Immannuelsen og Ilatsiaq Markussen fra Siumuts Ungdom, meddelte fredag den 17. maj 2024, at de forlader partiet. *”Årsagen er, at jeg ikke kunne genkende Siumut i debatten om fiskeriloven. Jeg blev dybt foruroliget over Siumuts manglende tillid til interesseorganisationer, forbrugere og andre berørte”,* begrundede Ilatsiaq Markussen sin beslutning i Sermitsiaq den 17. maj 2024. Jens Immannuelsen, som også har været borgmester i Upernavik, begrundede ikke sin udtræden af partiet.

Polar Seafood A/S fik overskud i 2023

Polar Seafood A/S fik et overskud på 77 mio. kr. i 2023 trods faldende fiskepriser, stigende energipriser og uforudsete udgifter i forbindelse med to trawlerkollisioner. Selskabets omsætning i 2023 var på 1,48 mia. kr. og dermed på niveau med året før. Selskabet betegner resultatet som ikke-tilfredsstillende, men fremhæver, at det er lykkedes at fastholde omsætningen. *”Vi har ganske enkelt ennet at flytte os med efterspørgslen, samtidigt med at opnå stærke priser på vores fangster – på alle de forskellige arter”,* udtalte selskabets direktør Bent Friis-Salling til Sermitsiaq den 8. maj 2024. Af årsrapporten fremgår det endvidere, at selskabets samlede gældsforpligtelser er på 640 mio. kr.

Forslag til ny turismelov skaber debat

Naalakkersuisut har sendt et udkast til forslag til en ny turismelov i høring. En del af lovforslaget omhandler autorisationer med krav om tilhørsforhold og skattepligt til Grønland. Derudover indeholder lovudkastet krav til sikkerhed og bæredygtighed, samt zoneinddeling af områder med henblik regulering af turismeaktiviteter.

Flere turistaktører har reageret på lovudkastet, og især kravet om grønlandsk ejerskab har skabt debat i medierne. *”Der er simpelthen ikke kapital nok i de grønlandske virksomheder til udviklingen. Befolkningsunderlaget er spinkelt, landet er stort, kapitalbehovet tilsvarende enormt”,* udtalte bestyrelsesformand for en af de større, danskejede, turistaktører, Albatros Travel, Søren Rasmussen, til Sermitsiaq den 11. maj 2024. En lokal turistoperatør, ejer af Arctic Boat Charter i Nuuk, Erik Palo Jacobsen, ser positivt på lovforslaget. *”Turismen her i landet skal vokse indefra, og det gør ikke noget, at det går langsomt – det bliver den kun stærkere af.*

Turismen skal udelukkende være til gavn for Grønland og grønlandere, og vi skal selv stå ved roret”, udtalte Erik Palo Jacobsen til Sermitsiaq den 20. maj 2024.

Naalakkersuisoq for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling, Naaja H. Nathanielsen, har inviteret turismeerhvervet til et debatmøde om lovudkastet den 27. maj 2024, og har i den forbindelse forlænget høringsfristen til den 5. juni 2024.

Generalforsamlinger i de selvstyrejede selskaber

Royal Arctic Line A/S kom ud af 2023 med et lille overskud på 4,5 mio. kr. før skat. At regnskabet endte i plus, skyldes ekstraordinære indtægter på 20 mio. kr. opnået ved salg af speditjonsforretningen og et skib. Rederiets omsætning steget med 44 mio. kr., hvilket tilskrives prisstigningen på gods ud af Grønland. Ved generalforsamlingen den 13. maj 2024, gav formand for Naalakkersuisut, Muté Bourup Egede, udtryk for tilfredshed med ledelsen af selskabet og lagde vægt på rederiets gode dialog med interessenterne samt forbedringen af forsyningerne til Qaanaaq, Tasiilaq og Ittoqqortoormiit, skrev Sermitsiaq den 13. maj 2024.

Ved generalforsamlingen i Air Greenland A/S den 13. maj 2024, blev Malik Hegelund Olsen præsenteret som ny bestyrelsesformand. Malik Hegelund Olsen, som er uddannet produktionsingeniør, er Corporate Sustainability Manager i Royal Greenland A/S og har siddet i bestyrelsen for Air Greenland siden 2019. Han afløser Bodil Marie Damgaard som, efter fire år som bestyrelsesforkvinde, har valgt at trække sig fra bestyrelsen af personlige årsager.

Tusass A/S leverede et overskud på 124 mio. kr. før skat i 2023 og fik ved generalforsamlingen den 17. maj 2024 ros for at udvise samfundsansvar af formand for Naalakkersuisut, Múte Bourup Egede. Ved generalforsamlingen var der også fokus på satellittjenesten i yderdistrikterne: *”Vi må fra Naalakkersuisuts side også fremhæve den udfordring, der ligger i vores satellitområder på den grønlandske østkyst, i Nordgrønland og hos vores færeholdere, som er afhængige af denne forbindelse”,* udtalte Múte Bourup Egede til Sermitsiaq den 17. maj 2024. Satellittjenesten er, sammen med udbygning af 5G-net, nye søkabler i syd og nord samt nyt datacenter, på listen over store investeringer som direktør i Tusass A/S, Toke Binzer, offentliggjorde i forbindelse med udgivelsen af årsrapporten den 6. maj 2024.

Udenrigspolitisk redegørelsesdebat i Inatsisartut

Den 23. maj 2024 blev den årlige udenrigspolitiske redegørelsesdebat afholdt i Inatsisartut. Debatten tog udgangspunkt i Naalakkersuisuts udenrigspolitiske redegørelse fra 2023. Undervejs i debatten blev en række forskellige emner berørt, herunder etableringen af den arktiske basisuddannelse, USA's militære tilstedeværelse i Grønland, placeringen af Arktisk Kommando, forhandlingerne om forsvarsforliget, Arktisk Råd, nordisk samarbejde samt handelsaftaler og handelsruter.